Viinan kirot

Marja Aira LT

Historiaa

Raittiuden ihannointi

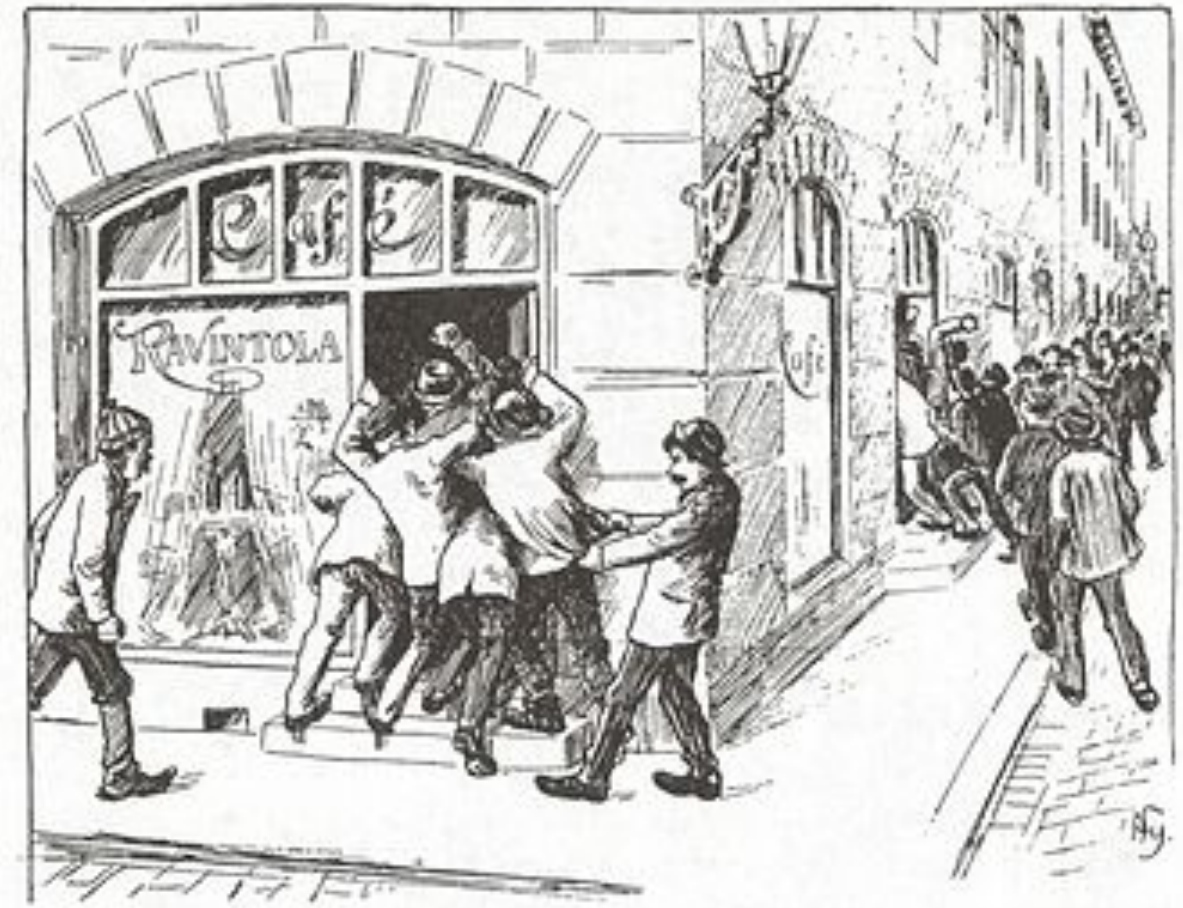

Yksimielisesti kieltolakia vastivat Helsingin työmiehet tappelevat pääsyvuorosta „ravintolain" auetessa.

1917 SUOMEN N:o 29

SUURIRUHTINAANMAAN

ASETUSKOKOELMA.

Asetus

alkoholipitoisten aineiden valmistuksesta, maahantuonnista, myynnistä, kuljetuksesta ja varastossapidosta.

Annettu Pietarissa, 16/29 päivänä toukokuuta 1917.

Väliaikainen Hallitus on Suomen Ministeri Valtiosihteerin esittelyssä toukokuun 16/29 päivänä 1917 Pietarissa vahvistanut seuraavan asetuksen:

Suomen Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään seuraavaa:

1 §.

Alkoholipitoisilla aineilla tarkoitetaan tässä asetuksessa kaikkia aineita, jotka, ollessaan + 15 astetta Celsiuksen mukaan, sisältävät enemmän kuin kaksi tilavuusprosenttia etylialkoholia eivätkä ole denaturoituja. Mallasjuomaa, joka on valmistettu enemmän kuin viiden prosentin vierrevoimalla Ballingin asteikon mukaan, pidetään aina alkoholipitoisena aineena, jollei juoma ole ollut sellaisen erityisen käsittelyn alaisena, että se ei voi saavuttaa korkeampaa kuin yllämainitun alkoholipitoisuuden.

Denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden valmistuksesta, maahantuonnista ja myynnistä on erikseen säädetty.

2 §.

Alkoholipitoisten aineiden valmistus, maahantuonti, myynti, kuljetus ja varastossapito olkoon sallittu ainoastaan lääkinnöllisiin, teknillisiin tahi tieteellisiin tarpeisiin, sillä tavalla kuin tässä asetuksessa säädetään.

3.8.13

Kieltolaki 1919-1932

3.8.13

KESKISUOMALAINEN

Hinta 1 mk

932

1932 - N:o 76

huhtikuun 6 p:nä

Päätoimittaja: T. KAUKORANTA
Tavataan toimituksessa klo 13—14. Puh. toimitukseen ja yhteyslaseri 743.

Keskiviikkona huhtikuun 6 p:nä

TLER PUHUU

päivä vaalitaistelun na neljässä paikassa.

natkoillaan lentokoneita ja autoja. Vaalitaistelu kiihtyy kaikkialla.

nuuksia Berlinissä; raitiotievaunuja poltettu, poliisi hälyytysvalmiina.

4. 4. (STT) Vaali- Berliinissä saada muotoja. Maanan- varikoi neliseckymliisosialistia raitio- n se kulki huoneus- sosialidemokraat- allikkö piti vaalipu- at matkustajat kan- en taistoluhuntoja. lyttí heti vaunun ja stajat. Pohjois-Ber- me raitiovaunua va- ä ja sytytetty pala- antai-illasta lähtien olisin hälyytysval- , ja kaikki julkiset s tärkeämmät katu- letään miehitettyinä. alimatkoillaan käyt- eita ja autoja puhuu eljässä eri paikassa. i maanantaina vaali- ehuen Karlsruhessa. 4. 4. (STT) Saksan en puheenjohtaja lähettänyt maanan- ls-kansallisten johta-

jalle tri Hugenbergille kirjeen jossa ehdottaa että puolueet Preussin maapäivien aikana asettaisivat omat listansa, jotka kuitenkin liitetään toisiinsa. Liikasäänet menevät yhteiseen preussilaiseen maalistaan.

Berlini, 4. 4. (STT) Berliner Börse. Cour. tietämän mukaan valtakunnanhallitus valmistelee asetusta jonka mukaan pitkäaikaiset ulkomaiset luotot laajassa mitassa laitetaan saman vertaisaikaisesti stillhalte- sopimuksen alle kuuluvien lyhytaikaisten luottojen kanssa. Lyhytaikaisia luottoja myöntäneiden saamamiesten keskuudessa on näet herättänyt tyytymättömyyttä se että pitkäaikaisten lainojen maksuehdot ovat nyttemmin stillhalte- sopimuksen nojalla edullisemmat kuin lyhytaikaisten. Deutsche Allgem. Zeit. New Yorkista saaman tiedon mukaan eivät amerikalaiset saamamiehet vastusta korkojen alentamista, jotka toisen stillhalte- sopimuksen mukaan alenevat 7 %:sta 6 %:iin.

Jyväskylässä myytiin eilen

täkäläisissä alkoholimyymälöissä väkijuomia noin 50,000 markan edestä.

Parituhatta henkeä oli seuraamassa „ryntäystä" myymälään sen avattua ovensa.

»Lujille otti, mutta valmista tuli».

Näin voi Jyväskylän kaupungissa toimivan alkoholiliikkeen myymälän johtaja sanoa, sillä aivan viimeiseseä tingassa saatiin alkoholiliikkeen täkäläinen myymälä toimikuntoon. Toisaa yönä, kuten eilisessä lehdessämme jo mainittiin, viimeisteltiin liikkeen myymälää, ja niinpä olikin eo ellen samulla klo 10 valmiina vastaanottamaan, kuten arveltiinkin, runsaslukuista ostajapiiriä. Eikä täsä pahasti erehdytykään. Jo klo ½ 9 aikaan aamusella ilmeetyi alkoholiliikkeen myymälän rappusille mies, valkopartainen vanhus, joka uskolliseeti ryhtyi odottamaan että kellonlyöntiä, jolloin ovat avattaisiin. Samalla kertaa alkoi myymälän edustalle kerääntyä yhä enemmän väkeä, osaksi uteliaita, osaksi tanssen tietyati ostajia. Ensinmainituita oli kuitenkin ylivoimaisesti enemmän, »parhaimpaan» aikaan ehkä n. 2,000 henkeä. Kun »järjestys» odotettaessa alkoi jo tuntua melkein epäjärjestykseltä, saapuivat viranomaiset, jotka järjestivät oikein vanhanaikaisen jonon, johon asetettiin kaikki ne joilla oli asiaa liikkeen myymälään. Väkikeboittivat heitä poistumaan kotiinsa.

Kun kello sitten vihdoin löi 10 ja myymälän ovet avattiin, syntyi heti aikara tungos, kun kaikki hyökkäsivät oven kohden. Poliisit kuitenkin palauttivat järjestyksen hetkessä, ja sitten pääsi myymälään sisään vuoron perään joukko »halukkaita», kateojajoukon seuratessa liikettä ja heitellessä kompsanoja puolelle jos toiselle. Valokuvaajia oli liikkeellä runsaasti, ja sekä menijöitä että varsinkin tulijoita ikuistutettiin vilkkaasti. Uusimmat tulivat myymälästä näin ensi kerralla kuin »uitelut koirat», hieman noloina, mutta muutamilla oli niinkin paljon sisua että pysähtyivät aivan valokuvattavikaikin. Jokatapauksessa on meidän todettava että paljon oli ostajia, mutta ei silti lopultakaan niin paljon kuin uteliaita. Suurin osa ostajista lienee olut maalaisvästöstä, mutta joukossa oli kaupunkilaisiakin, jopa sellaisia, jotka ovat nauttineet köyhäinapuakin! Toivottavasti kontrolli tulee ottamään sen, ettei vät tällaiset henkilöt saa oikeutta ostaa väkijuomia. (Vaikka toiselta puolen: voidaanhan tätäkin

mälisen »tuhauksen» jälkeen aikaa liike tasoittumaan. Uskomme että kaikki kansalaiset, niin työläiset kuin paremmiosaisetkin lukevat ja noudattavat niitä hyviä neuvoja, joita lehdissä viime aikoina on annettu. Olisi surkeata ellei annettuja määräyksiä ehdottomasti noudatettaisi. Kun nyt kansa on luonnut iteelleen vapauden täsäkin suhteessa, tulee sen osoittaa että se osaa o i k e i n käyttää tätä vapautta, a.t.s. harkiten suhtautuu vapauteensa. Olisi valitettavaa jos nyt myönnetystä vapaudesta olisi surkeat seuraukset. Uskomme lisäksi että vanhempi yhä tukee ja neuvoo nuorisoa täsäkin suhteessa.

Täkäläisen alkoholiliikkeen johtajalta

saamiemme tietojen mukaan kävi päämyymälässä eilen n. 600 henkeä, olutmyymälässä n. 300, siis yhteensä 900. Myynti päämyymälässä ja olutmyymälässä nousi sillen pikaisten laskelmien mukaan n. 50,000 markkaan, josta summasta tulee olutmyymälän osalle noin 6,000 mk. Viina-, viini, liköörijm. pulloja lienee päämyymälä myynyt ellen toistaiseksi kappaleita.

NURMI-JUTTU

aiheuttanut mieltenkuohun Saksan lehdistössä.

Eräissä piireissä vaaditaan Saksan poisjäämistä Los Angelesista.

Suomen Urheiluliitto ihmettelee Kansainvälisen Urheiluliiton menettelytapaa tutkimuksissa.

Berliini, 4. 4. (A.-lehti.) Kansainvälisen urheiluliiton päälle Nurmen asiassa on syntyttänyt täällä sekä sanomalehdistössä että urheilupiireissä mielenkuohuun. Kaikissa lehdissä käsitellään asiaa päivän tärkeimpänä uutisena ja kirjoitetaan siitä hyvin laajasti arkaisesta ja tuomitsevasta äänensävyssä.

Yleensä on urheiluliiton istunnon kulusta annettu niukkoja tietoja, mutta ovat lehdet silti kuitenkin onnistuneet muita lelliä samaan tietoja. Lehtien kertoman mukaan

olivat Ranskan edustajat pidättyneet Nurmen asian käsittelyssä kahesta myötä-vastaäänestä.

He olivat alunperinkin jättäneet hiitolaisen Ladoumeguen asian kokeran ulkopuolelle. Amerikan edustaja oli poissa istunnosta, minkä sellaan Berliinin ameerikalaiset ovat suurella mielihyvällä tiedonneet.

Kirjoituksessaan lehdet m.m. ihmettelevät, että jos amatöörisäännön uudistuksilla johdonmukaisesti, ei jäisi jäisi muutkaan urheilijat kuin Borghleytä ja jotakin muuta rikkaitten vanhempien poikaa lukuunottamatta.

Useimmat lehdet kysyvät, kannattaako Saksan mennä ensiksikään Los Angelesiin, koska kuka tapahtuneen jälkeen vielä voidaan lehdät kilpailukelvottomaksi urheilijalle.

Berliner Tageblatt kysyy, mitä saavat tehdä urheilijat? Jättääkö he Nurmen puolen.

Onko heillä rohkeutta selittää joukkueen, että he ovat kaikki alkaen tuomitsta ja että he ovat poriasteeseen tehneet lisensi syyllisiksi samaan syntiin kuin Nurmi saattaen, että heidät on kasvatettu silloin henkeen ja urheilun harjoittamaan.

Eräiden lehdet vaativat selvityksiä siitä, onko kansainvälinen urheiluliitto tietoinen tehdyte syyllisistä, ehkä rahasanoja.

Saksalaisille ilmiantajille vierittäen lehdistössä suuria syy ja vastuu. Vossische Zeitung vaatii saksalaisia urheilujuuroja ja liittoja tiiliin ja pitää tarpeellisena mitä karkeimpaa skandaalina!

(Jatk. sivulle 4)

3.8.13

Viinakortti 1943

Raittiuskasvatus

5. Muistatko nyt! Jos ei muori anna velaksi, jätä kirja pantiksi!

6. Etkö sinä sen riivattu anna niitä kymmentä kopeikkaa?

7. Nouse ylös, äiti nouse! Minun on nälkä, vieraat pitelevät isää, ei se sinua enää lyö.

8. Jo teki tekonsa viina. Otti mielen miehen päästä. Raudat jalkahan rakenti.

Keskiolut kauppoihin 1969

Käyttävätkö raittiuskasvatuksen saaneet seniorit alkoholia?

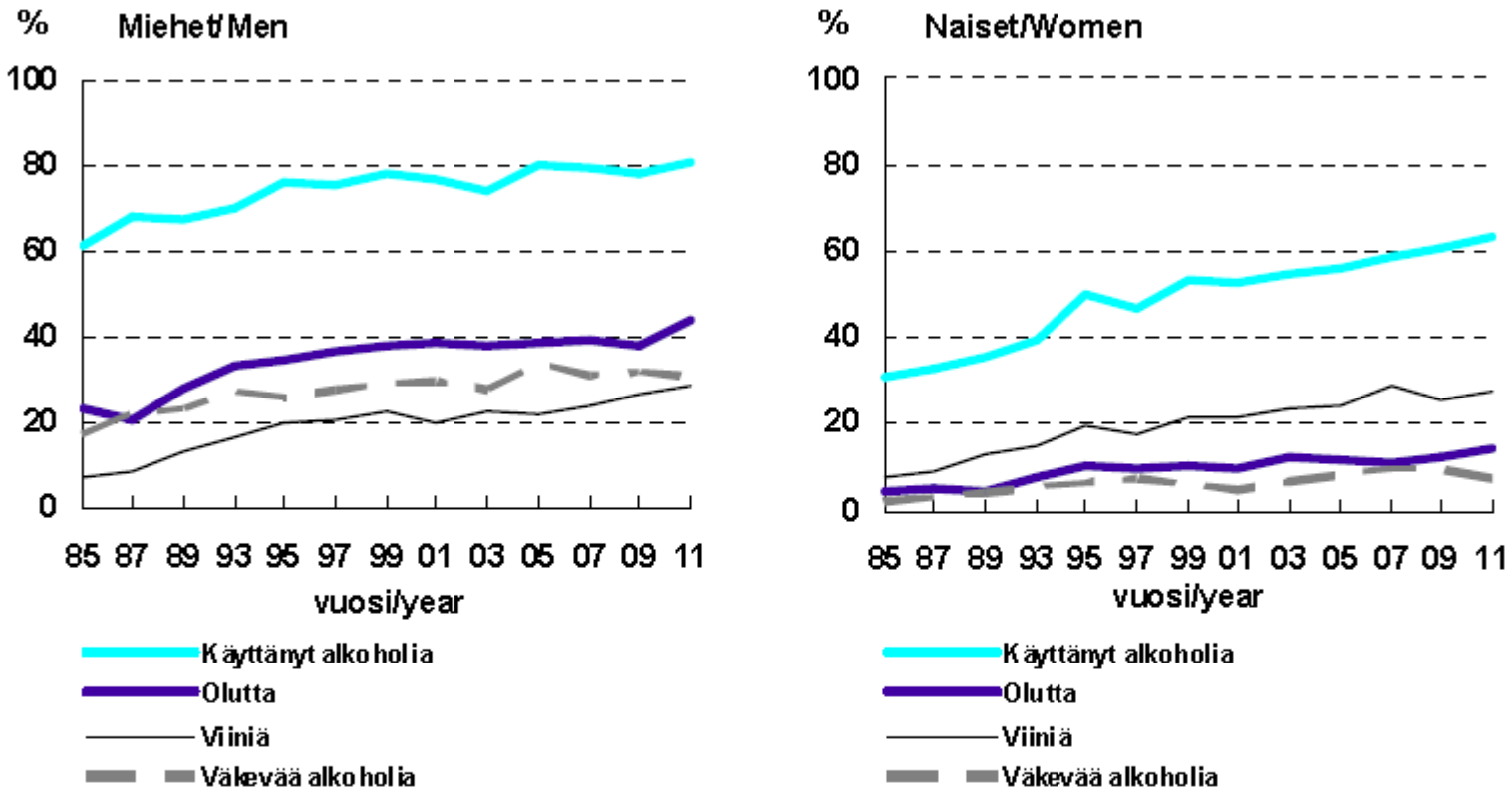

Kuvio 4. Viimeisen vuoden aikana alkoholia käyttäneiden sekä viimeksi kuluneen viikon aikana olutta, viiniä ja väkeviä alkoholijuomia juoneiden 65–79-vuotiaiden ikävakioidut osuudet sukupuolittain vuosina 1985–2011 (%).

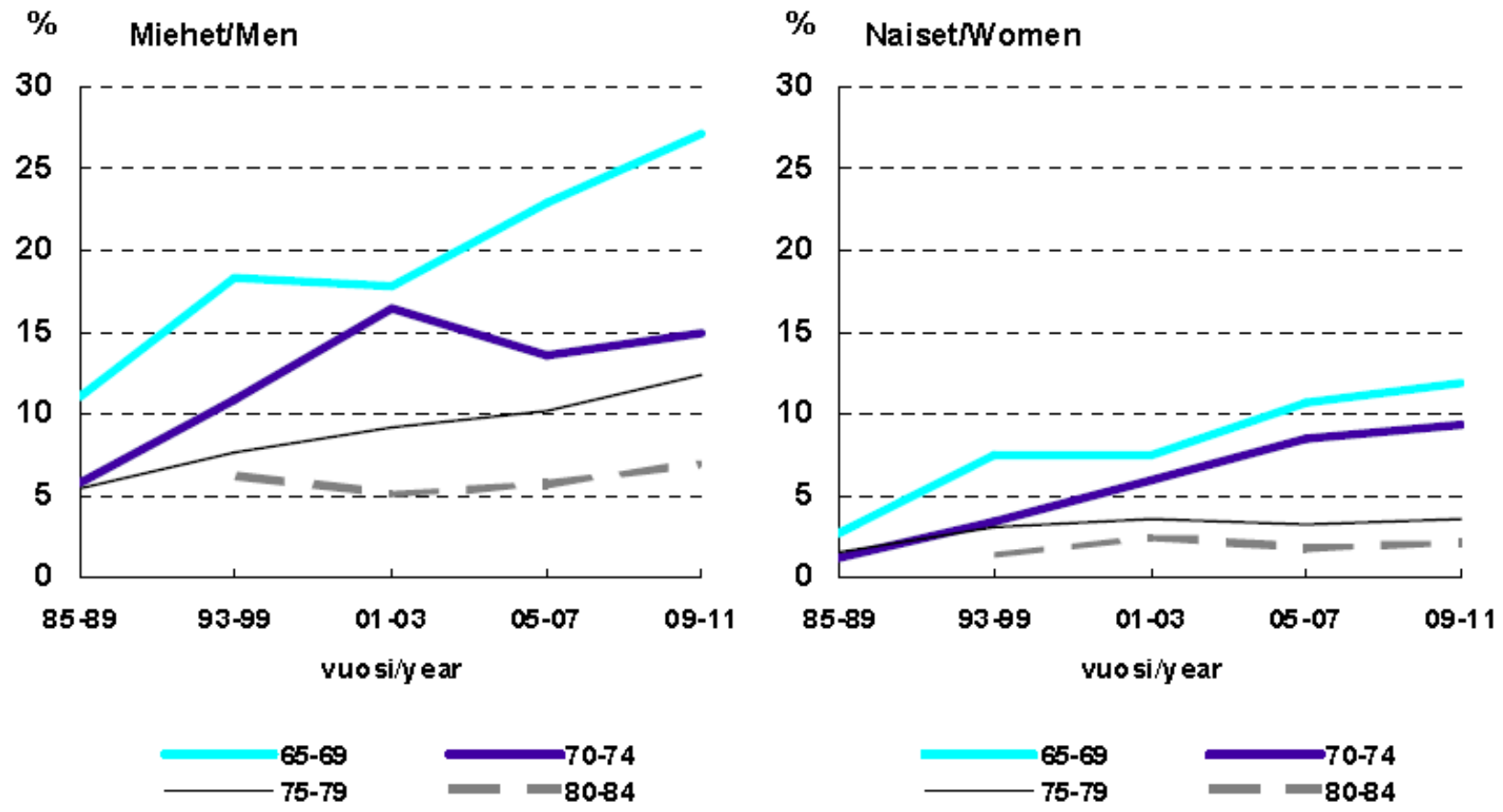

Kuvio 5. Viimeksi kuluneen viikon aikana vähintään 8 annosta alkoholia nauttineiden miesten ja vähintään 5 annosta alkoholia nauttineiden naisten osuudet vuosina 1985–2011(%).

Käyttävätkö iäkkäät alkoholia?

Käyttävät!

Onko siinä joku ongelma?

Alkoholi terveysvaikutteinen elintarvike tai peräti lääke?

Epidemiologiset tutkimukset osoittavat:
kohtuukuluttajilla

- Sydän ja verisuonitautia vähemmän
- Dementiaa vähemmän
- Diabetesta vähemmän

läkkään kohtuus?

Amerikkalaisen geriatriyhdistyksen suositus:

- 65 vuotta täyttänyt ei saisi kerralla juoda kahta annosta enempää.
- Säännöllinen viikoittainen käyttö ei saisi ylittää seitsemää annosta

http://www.americangeriatrics.org/products/positionpapers/alcohol.shtml

Koolla on väliä!

Alkoholin maksametabolia

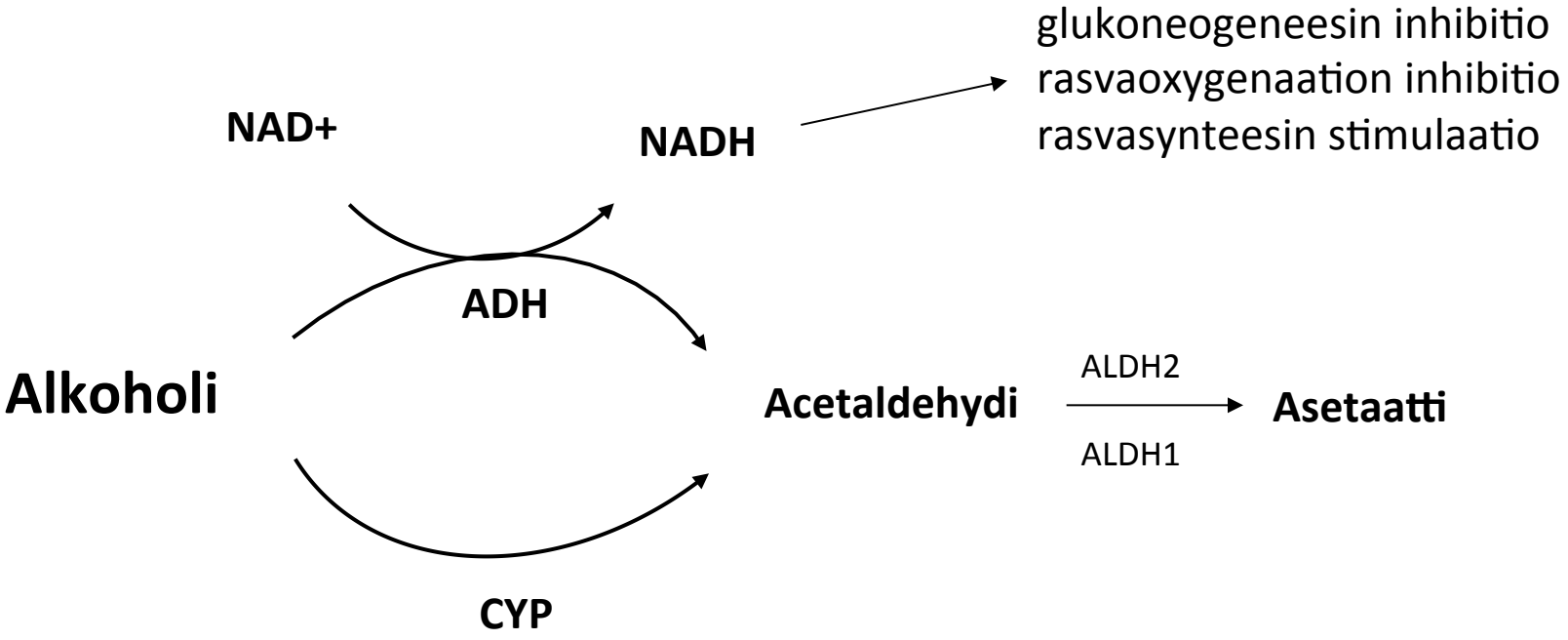

Iäkkäät herkempiä alkoholin vaikutuksille

- Suklaarusinailmiö → jakaantumistilavuus pienenee → pitoisuudet kasvavat
- Tasapainoaisti heikentyy ja alttius kaatumiselle suurentuu
- Alttius verenpaineen liialliselle laskulle pystyasennossa lisääntyy
- Iän myötä monien sairauksien ja lääkkeiden käyttö yleistyy → riski alkoholin ja lääkkeiden yhteisvaikutukselle lisääntyy, vaikka alkoholia ja lääkkeitä ei oteta yhtä aikaa vaan peräkkäin.
- Useiden lääkkeiden poistuminen elimistöstä hidastuu

läkkäiden veren alkoholipitoisuus nousee suuremmaksi

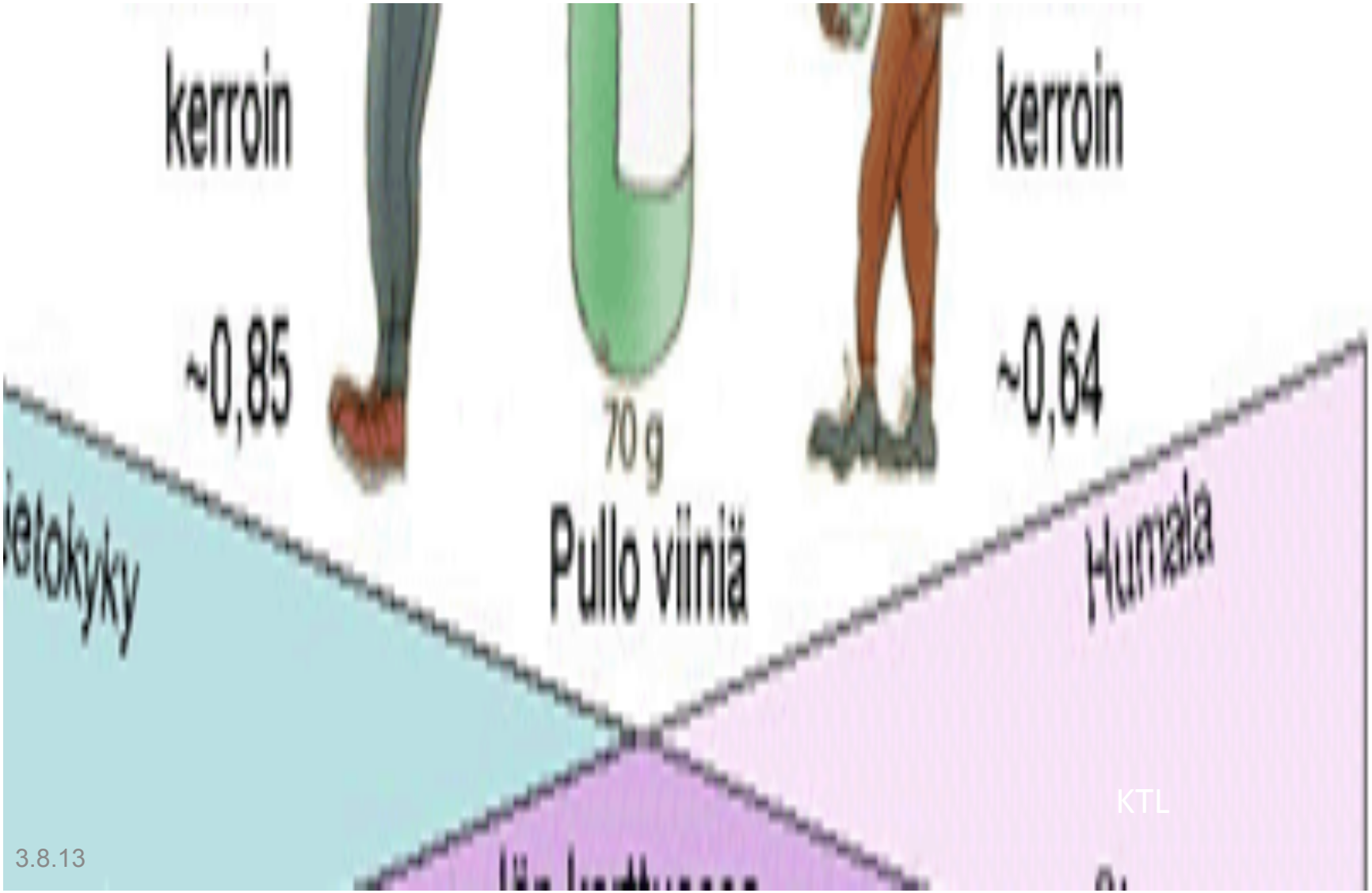

"Käytän vain lääkkeeksi"

käytättekö alkoholia * Kyllä vai ei alkoa lääkkeenä Crosstabulation

Count

		Kyllä vai ei alkoa lääkkeenä				Total
		En käytä	Käytän	98	99	
käytättekö alkoholia	ei	342	84	16	0	442
	kyllä	203	50	1	1	255
	99	1	0	0	0	1
Total		546	134	17	1	698

Mitä alkoholia lääkkeeksi ?

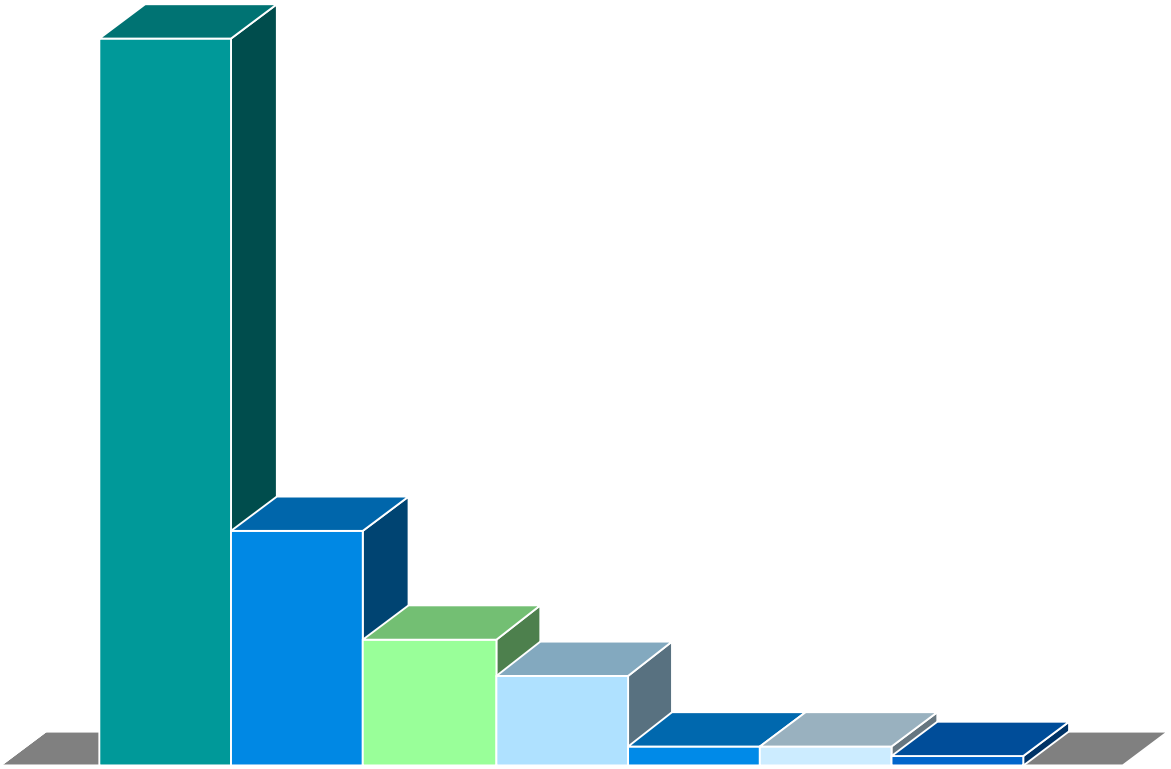

HHS 2004

– **Silloin, kun mä vielä olin töissä, niin mulle tuli semmosia sydämen rytmihäiriön tapasia muljahduksia, niin se kokeili jotain lääkettä, mutta siitä tuli niin huono olo. Sitten se sano, että ottakaa konjakkia. Ja sitä on sitten naurettu, että kerrankin oli joku kunnollinen tohtori.**
(Ulla 66 v)

– **Parempi se on kuin popsia niitä unilääkkeitä.**
(Vieno 70 v)

Aira & Haarni 2010, Suomen Lääkäril 7 579 - 585

”Viina pistää veret kiertämään”

Alkoholin vaikutus sydämeen ja verenkiertoon

- Pintaverisuonten laajeneminen
- Rytmihäiriötaipumus lisääntyy - eteisvärinä on 3-5 kertaa yleisempi suurkuluttajalla
- Verenpaineen nousu
- Joillakin iäkkäillä verenpaineen lasku (varsinkin laskuhumalassa ja lääkkeiden kanssa)
- Nesteenpoistolääkkeet vähentävät elimistön vesipitoisuutta → alkoholipitoisuus veressä nousee. Taipumus elektrolyyttihäiriöihin kasvaa.
- Sydänlihaksen paksuneminen suurkuluttajilla

Alkoholi ja Marevan

- Tilapäinen runsas alkoholinkäyttö lisää antikoagulanttivaikutusta

- Jatkuva säännöllinen alkoholinkäyttö vähentää antikoagulanttivaikutusta

”Alkoholi on hyvää ruuansulatukselle ja lisää ruokahalua”

Vaikutus suolikanavaan

La Bière est Nourrissante
Celle-ci en boit
Celle-là n'en boit pas

Alkoholi ravintoaineena

- Energiaa 7 kcal/g
- Jos alkoholia on jatkuvasti veressä, alkoholin palaminen tuottaa energiaa (1200 –1700 kcal) vuorokaudessa.
- Monissa alkoholijuomissa on myös hiilihydraatteja, esimerkiksi oluessa, makeissa viineissä ja likööreissä.
- Alkoholijuomissa ei ole vitamiineja lukuun ottamatta oluen B3-vitamiinia (niasiinia).
- Kivennäisaineiden määrät ovat vähäisiä energiasisältöön verrattuna.
- Suojaravintoaineiden puuttumisen takia alkoholi on ravitsemuksellisesti puutteellinen energianlähde

Lähde KTL

”Yömyssy on paras unilääke”

Alkoholi ja unettomuus

- Alkoholi aineena muuttaa unen koostumusta, vähentää REM-unen määrää ja lisää yöllisiä heräämisiä
- Alkoholi voimistaa unilääkkeiden vaikutusta.
- Alkoholi pahentaa uniapneaa
- Unilääkkeet vaikuttavat iäkkäässä elimistössä kauemmin, yhteisvaikutusriski vaikkei otettaisikaan samanaikaisesti.

”Viina on suomalaisen miehen depression itsehoitolääke”

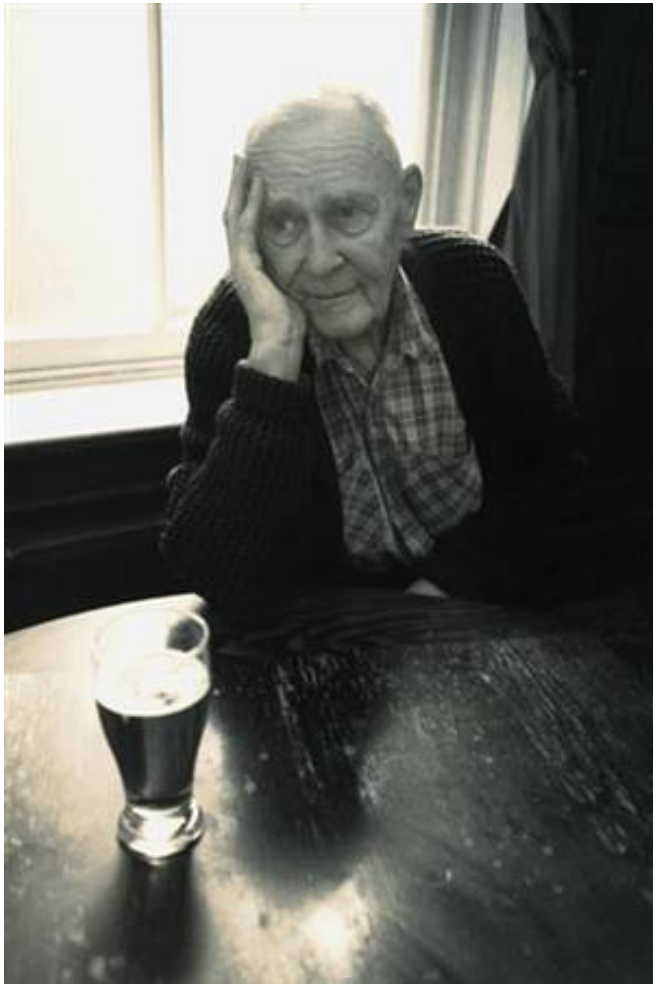

Alkoholi ja depressio

- Alkoholi aineena aiheuttaa depressiota
- Masennus – muna vai kana? Alkoholistin depressio voidaan diagnostisoida vasta riittävän pitkän raittiin kauden jälkeen
- Vanhan polven depressiolääkkeet (ns. trisykliset) lisäävät alkoholin väsyttävää vaikutusta
- SSRI –lääkkeisiin liittyy vanhuksilla väsyttävyyttä, joka saattaa lisääntyä alkoholin vaikutuksesta

Alkoholi ja sedatiivat

- Sedaatio = rauhoittaminen, väsyttäminen
- Kolmio lääkepurkin kyljessä tarkoittaa lääkkeeseen liittyvää väsyttävää vaikutusta
- Alkoholi lisää kaikkien väsyttävien lääkkeiden väsyttävyyttä.
- Joillakin lääkkeillä on eräille yksilölle väsyttävä vaikutus, vaikkei kolmiota löydykään

”Diabeetikon tulisi nauttia vain kirkkaita”

Alkoholi ja diabetes

- Alkoholissa on energiaa n 7 kcal/g
- Ruokailun yhteydessä alkoholi nostaa veren sokeripitoisuutta
- Alkoholi ehkäisee maksan sokerivarastotuotantoa ja

aiheuttaa hypoglykemiavaaran kasvua varsinkin krapulavaiheessa

- Juomisen aikana syönti unohtuu, mahdollisesti myös sokeritautilääkkeet

”Otettaisko rohkaisuryyppy”

- Lisää sukupuolihalua, vähentää kykyä
- Yhdessä eturauhasen liikakasvu- ja potenssilääkkeiden kanssa verenpaineen liiallisen laskun riski.
- Alkoholi toimii diureetin tavoin, aiheuttaa miehille lisääntyneen virtsaummen riskin

”Antibioottikuurin aikana ei saa käyttää lainkaan alkoholia”

- Ei yleensä pidä paikkaansa
- Voi aiheuttaa antabusreaktion yhdessä joidenkin antibioottien kanssa (esim metronidatsoli)
- Alkoholin suurkulutus voi lisätä lääkkeen oton unohtamista

Räätälöintiä

- Lääkkeiden ja alkoholin yhteisvaikutuksia ei ole tutkittu iäkkäillä
- Monilääkitys ja alkoholi arvaamaton yhdistelmä
- Biologinen vanheneminen on yksilöllistä

  → Alkoholineuvonta yksilöllistä
- Mini-intervention teho osoitettu myös iäkkäillä

Yleistä lääkkeiden ja alkoholin yhteisvaikutuksesta

- Alkoholi voi lisätä tai vähentää lääkkeen pitoisuutta elimistössä vaikuttamalla lääkkeen aineenvaihduntaan
- Lääke voi vaikuttaa alkoholin aineenvaihduntaan (esim. Antabus, metronidatsoli, sulfonamidit)
- Alkoholi ja lääke voivat lisätä toistensa sivuvaikutuksia
- Alkoholi vaikuttaa sairauteen, jota lääkkeillä on tarkoitus hoitaa

Yleisimmät haitat

- Väsyttävyyden lisääntyminen
- Verenpaineen lasku
- Verensokerin lasku liian matalalle
- Rytmihäiriöt
- Marevan –hoidon tasapainon löytyminen
- Lääkkeen käytön epäsäännöllisyys
- Kaatuminen

Kuolema

Ikääntyneiden alkoholikuolemat ikäryhmittäin vuosina 1987-2007 (N)

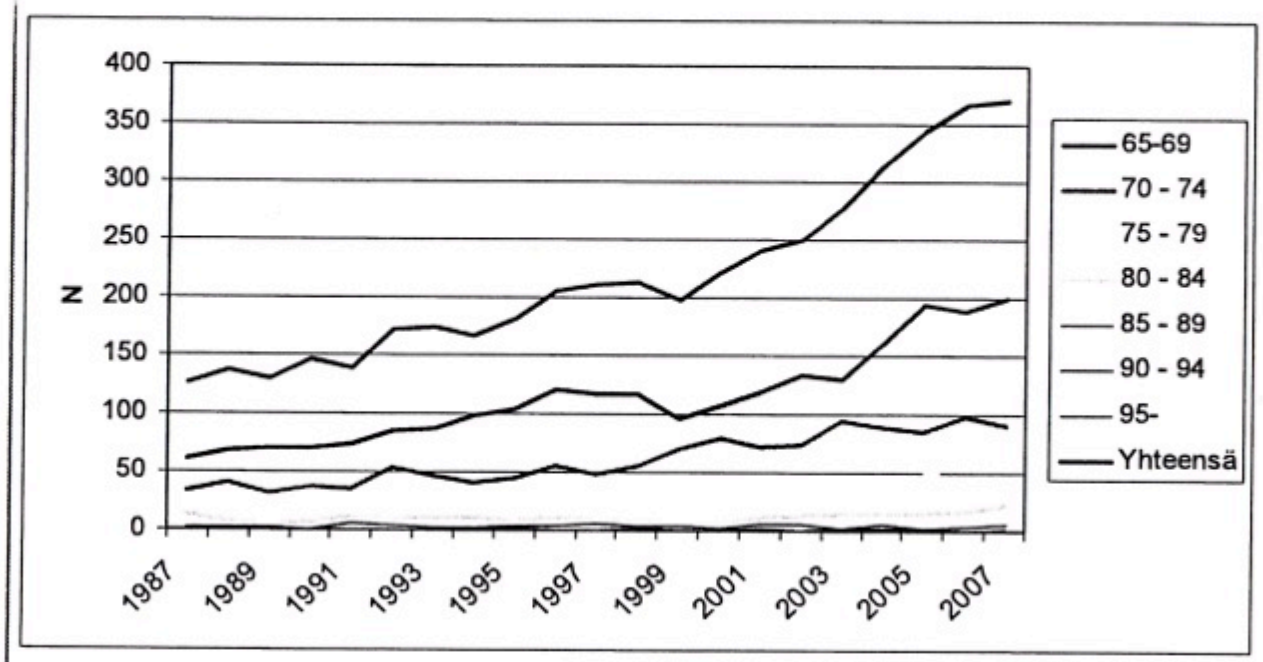

Lähde: Tilastokeskus

Ja lisäksi vielä taloudelliset haitat …

Ikääntyneet coccyxlaiset!

- Suhtautumisessa alkoholiin vaikuttavat nuoruusajan arvot ja ihanteet
- Alkoholin sietokyky vaihtelee iän, kunnon ja sairauksien mukaan
- Kroonisten sairauksien ja lääkkeiden ja alkoholin yhteisvaikutuksen riski on lisääntynyt
- Yksiselitteistä riskirajaa ei voi asettaa vaan riski on arvioitava jokaisen kohdalla erikseen

Ei näin …

…vaan näin